

Bryssel, 9. heinäkuuta 2025
(OR. en)

11459/25

COMPET 718
IND 268
MI 523
ENT 128
CHIMIE 68
CLIMA 265
EMPL 358
ENER 365
ENV 688
FISC 165
POLCOM 157
RECH 324
SAN 451
SOC 511
UD 151

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	9. heinäkuuta 2025
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2025) 530 final
Asia:	KOMISSIION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE Euroopan kemianteollisuuden toimintasuunnitelma

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2025) 530 final.

Liite: COM(2025) 530 final

Strasbourg 8.7.2025
COM(2025) 530 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Euroopan kemianteollisuuden toimintasuunnitelma

**KOMISSIION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE,
NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA
ALUEIDEN KOMITEALLE**

Euroopan kemianteollisuuden toimintasuunnitelma

1. JOHDANTO

Kemianteollisuus on kaikkien teollisuudenalojen perusta: se on EU:n neljänneksi suurin valmistusteollisuuden ala ja sen tuotteita käytetään yli 96 prosentissa valmiista tuotteista. Näin ollen se on EU:n teollisuuden häiriönsietokyvyn ja kilpailukyvyn kulmakivi. Kemikaalit ovat olennaisen tärkeitä monenlaisissa sovelluksissa eri strategisilla aloilla, kuten puolustus-, cleantech- ja digitaalialalla. Siksi EU:n täytyy säilyttää vahva kemianteollisuutensa. Samanaikaisesti kemianteollisuudessa on siirryttävä puhtaan kiertotalouden malliin, joka hyödyntää innovaatioita, vahvistaa sen maailmanlaajuisia kilpailukykyä ja varmistaa ihmisten terveyden ja ympäristön suojelun.

Kemianteollisuudella on kuitenkin tällä hetkellä myös merkittäviä haasteita, jotka uhkaavat sen kilpailuasemaa ja häiriönsietokykyä. Sen maailmanlaajuinen markkinaosuus on pienentynyt yli 50 prosenttia vuodesta 2003, ja merkittäviksi toimijoiksi on noussut muita alueita, kuten Kiina. Korkeat energian ja raaka-aineiden hinnat, geopoliittiset jännitteet ja alhainen markkinakysyntä ovat heikentäneet EU:hun sijoittautuneiden tuottajien kilpailukykyä, minkä seurauksena tuotannon käyttöasteet ovat laskeneet. Kahden viime vuoden aikana ilmoitettiin yli 20 merkittävän tuotantolaitoksen sulkemisesta¹ EU:ssa. Niihin kuului muun muassa höyrykrakkausuneja ja muita tuotantoketjun alkupään laitoksia, joita käytetään peruskemikaalien tuottamiseen.

Tämä toimintasuunnitelma perustuu kilpailukykykompassiin², puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaan³ ja puheenjohtaja von der Leyenin 12. toukokuuta 2025 kemianteollisuuden kanssa käymään strategiseen vuoropuheluun. Suunnitelmassa esitetään konkreettisia toimenpiteitä, joilla autetaan turvaamaan Euroopan kemianteollisuuden maailmanlaajuinen kilpailukyky, säilyttämään vahva eurooppalainen tuotantopohja ja päivittämään se toteuttamalla toimia neljällä keskeisellä osa-alueella: 1) häiriönsietokyvyn vahvistaminen: kriittisen tuotannon ylläpitäminen EU:ssa ja uusien markkinoiden avaaminen sekä EU:n teollisuuden suojeleminen, 2) energiahuollon turvaaminen, vähähiilistämisen tukeminen sekä siirtyminen puhtaaseen kiertotalouteen, 3) edelläkävijämarkkinoiden luominen ja innovoinnin edistäminen sekä 4) sääntelykehityksen yksinkertaistaminen.

(1) Näiden merkittävien laitosten sulkemisen vuoksi on menetetty arvioiden mukaan 10 000–20 000 työpaikkaa.

(2) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – EU:n kilpailukykykompassi, COM(2025) 30 final.

(3) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Puhtaan teollisen kehityksen ohjelma: kilpailukykyyn ja vähähiilistämiseen tähtäävä yhteinen etenemissuunnitelma, COM(2025) 85 final.

Toimintasuunnitelmaan liittyy kemikaaleja koskeva omnibus-lainsäädäntöehdotus⁴, jonka tarkoituksena on esimerkiksi merkintävaatimusten yksinkertaistaminen, sekä vähähiilistä vetyä koskeva delegoitu säädös⁵. Sitä täydentää ehdotus Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) perusasetukseksi⁶, jolla edelleen yksinkertaistetaan kemikaalien sääntelykehityksen hallinnointia.

2. HÄIRIÖNSIETOKYVYN VAHVISTAMINEN

2.1. Kriittisen tuotannon ylläpitäminen EU:ssa

EU:n on ylläpidettävä ja parannettava keskeistä kemikaalien tuotantokapasiteettiaan, jotta se voisi vahvistaa kilpailukykyään ja säilyttää häiriönsietokykynsä. Peruskemikaalit, kuten petrokemikaalit, ammoniakki ja kloori, muodostavat perustan lukuisille arvoketjuille lääkkeistä akkuihin. EU on kuitenkin kolmen viime vuoden aikana menettänyt vähintään 8–10 prosenttia krakkauskapasiteetistaan, ja mahdollisten tulevien sulkemisten jälkeen kokonaismenetykset nousevat yli 20 prosenttiin vuoden 2021 kapasiteetista. Suurin osa EU:ssa jäljellä olevista krakkausuneista on keskittynyt vain muutamille alueille ja usein integroitu öljynjalostamoihin. Ne ovat useimmiten vanhentuneita, käyttävät ensisijaisena raaka-aineena pitkälti teollisuusbensiniä eivätkä ole yhtä tehokkaita kuin maailmanlaajuiset kilpailijansa⁷.

Nämä rakenteelliset heikkoudet eivät koske pelkästään höyrykrakkausuneja. Muitakin kriittisiä tuotantolaitoksia⁸ on laajalti suljettu, ja sillä on ollut heijastusvaikutuksia koko kemian ekosysteemiin. Se vaikuttaa muovin, polymeerien sekä kuluttaja- ja erikoiskemikaalien kaltaisiin sektoreihin ja lisäksi vaarantaa jopa 200 000 suoraa työpaikkaa.⁹

Komissio aikoo perustaa **kriittisten kemikaalien allianssin**¹⁰, jonka tarkoituksena on säilyttää ja nykyaikaistaa strategisia tuotantovalmiuksia ja arvoketjuja, vähähiilistää teollisuudenalaa, vähentää riippuvuuksia¹¹ ja houkutella sopivaa osaamista. Tämä allianssi toimii strategisena kattojärjestönä, jonka alaisuudessa voidaan tehdä yhteistyötä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa käsiteltäessä ja kartoitettaessa alan tuotantokapasiteetin sulkemisen riskejä. Allianssi myös edistää keskusteluja keskeisistä kaupan haasteista, kuten maailmanlaajuisista tasapuolisten toimintaedellytysten vääristymistä, toimitusketjujen riippuvuuksista ja teollis- ja tekijänoikeuksista, auttamalla tuotannonalaa ja komissiota havaitsemaan mahdollisesti vahingollisia tuontihuippuja jo varhaisessa vaiheessa. Tässä työssä hyödynnetään kemianteollisuuden siirtymäväylää.

(4) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EY) N:o 1272/2008, (EY) N:o 1223/2009 ja (EU) 2019/1009 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse kemiallisia tuotteita koskevien tiettyjen vaatimusten ja menettelyjen yksinkertaistamisesta, COM(2025) 531.

(5) COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) .../... supplementing Directive (EU) 2024/1788 of the European Parliament and of the Council by specifying a methodology for assessing greenhouse gas emissions savings from low- carbon fuels, C 2025 (4674).

(6) Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the European Chemicals Agency and amending Regulations (EC) No 1907/2006, (EU) No 528/2012, (EU) No 649/2012 and (EU) 2019/1021, COM(2025) 386.

(7) Erityisesti Yhdysvalloissa ja Lähi-idässä yleiset etaanin krakkausunit.

(8) Muun muassa olefiinien, aromaattisten aineiden, metanolin, ammoniakkin ja kloorin tuotantolaitoksia.

(9) CEFIC:n raportti: ”the Competitiveness of the EU Chemical Industry”.

(10) Kilpailusääntöjen ja EU:n kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.

(11) Esimerkiksi lannoitteista.

Allianssi auttaa kehittämään EU:n strategisten tavoitteiden kannalta kriittisten **kemikaalien tuotantolaitosten ja kemiallisten molekyylien tunnistamisen kriteerejä**. Kriteerien olisi heijastettava niiden merkitystä tuotantoketjun loppupään strategisille sektoreille sekä EU:n kaupan riippuvuuksien tasoa. Allianssi voisi myös tutkia muiden strategisten teollisuudenalojen, kuten raaka-aine- tai nettonollateollisuuden, kokemusten perusteella kemianteollisuuden kannalta merkityksellisiä uusia häiriönsietokykyyn vaikuttavia tekijöitä, jotka ovat unionin arvoketjujen kannalta kriittisiä. Tällaisia ovat esimerkiksi tuotantolaitokset, jotka ovat harvinaisia tai joita vastaavia laitoksia on vain vähän.

Allianssi auttaa näiden kriteerien perusteella **kartoittamaan kriittisiä molekyyliä**, kuten strategisten arvoketjujen kannalta olennaisia molekyyliä, joiden osalta ollaan riippuvaisia yhdestä ainoasta kolmannesta maasta tai vain muutamasta toimittajasta.¹² Tullivalvontajärjestelmässä voitaisiin sen jälkeen seurata tehostetusti tällaisia molekyyliä, ja ne voisivat olla mahdollisen lainsäädäntöehdotuksen perustana.

Allianssi myös tukee EU:ta ja jäsenvaltioita investointiprioriteettien mukauttamisessa ja ohjaa EU:n tukimekanismien koordinoitua kansallisten hankkeiden kanssa, mukaan lukien Euroopan yhteistä etua koskevat tärkeät hankkeet, jäljempänä 'IPCEI-hankkeet'. Kahdesta mahdollisesta IPCEI-hankkeesta voisi olla hyötyä kemianteollisuudelle. Ensinnäkin IPCEI-hankkeiden yhteinen eurooppalainen foorumi (JEF-IPCEI) tarkastelee bioteknologian arvoketjua mahdollisten hankkeiden kartoittamiseksi. Toiseksi foorumi antoi tukensa kiertotalouteen perustuvia kehittyneitä materiaaleja koskevalle hankkeelle, jonka suunnittelu on parhaillaan käynnissä. Jäsenvaltiot voivat suunnitella tukitoimenpiteitä, joilla tuetaan puhtaan siirtymän kannalta ratkaisevan tärkeitä teknologioita koskevia IPCEI-hankkeita tai tärkeitä infrastruktuurihankkeita. IPCEI-hankkeen toteutuminen on kiinni osallistuvien jäsenvaltioiden rahoituskapasiteetista.

Kolmanneksi komissio avustaa jäsenvaltioita ja alueita **EU:n kriittisten kemikaalien tuotantolaitosten** nimeämisessä. Ne perustuisivat jo olemassa oleviin teollisuusklustereihin ja -foorumeihin, kuten Euroopan kemianteollisuusalueiden verkostoon. Tällaisilla paikallisilla teollisilla ekosysteemeillä on ratkaiseva rooli häiriönsietokykyisten arvoketjujen ylläpitämisessä sellaisilla aloilla kuin puhtaat teknologiat, ilmailu, avaruus, puolustus ja terveydenhuolto, jotka edellyttävät ketterää ja nykyaikaistettua tuotantopohjaa.

Monissa näistä tuotantolaitoksista on investoitava nykyaikaistamiseen, puhdistamiseen ja vähähiilistämiseen, ja samanaikaisesti on lisättävä niiden kilpailukykyä. Sulkemisvaarassa olevien kohteiden nykyaikaistamiseen ja niiden vihreän siirtymän edistämiseen olisi asetettava saataville kohdennettua tukea soveltuvin osin valtiontukisääntöjen mukaisesti.

EU:ssa on noin 150 kemianteollisuuspuistoa. Niissä on teollista toimintaa, työpaikkoja ja osaamis- ja innovaatiokeskuksia. Komissio auttaa turvaamaan ja tukemaan näiden ekosysteemien kehitystä hyödyntämällä koheesiorahoitusta niiden nykyaikaistamiseen ja vähähiilistämiseen sekä nykyisen oikeudellisen kehyksen puitteissa että ehdotetun uudistettua koheesiopolitiikkaa koskevan tiedonannon¹³ mukaisesti. Työn pohjana käytetään oikeudenmukaisen siirtymän rahaston puitteissa saatuja kokemuksia vähähiilistämisestä, täydennys- ja uudelleen koulutuksesta ja valmiuksien kehittämisestä

(12) Kriittisiä raaka-aineita käsitellään raaka-aineiden tietojärjestelmien RMIS:n (Raw Materials Information Systems) sivustolla <https://rmis.jrc.ec.europa.eu/>.

(13) Komission tiedonanto – Uudistetun koheesiopolitiikan väliarviointi, COM(2025) 163 final, 1.4.2025.

sekä innovaatorahastoa ja InvestEU-ohjelmaa. Tällä hetkellä komissio tukee jo kemianteollisuuden vähähiilistämistä oikeudenmukaisen siirtymän rahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän prosessin avulla.

Investointeja voitaisiin tukea luomalla yhdessä EU:n kriittisten kemikaalien tuotantolaitoksia koskevia alueellisia suunnitelmia, joissa yhdistyvät teollisuus, tiedeyhteisö, startup-yritykset ja alueviranomaiset. Sen ansiosta paikalliset tarpeet sopisivat paremmin yhteen käytettävissä olevien resurssien, infrastruktuurien ja välineiden kanssa ja innovatiiviset yritykset ja startup-yritykset voisivat tarjota uusia ratkaisuja kriittisten tuotantoprosessien nykyaikaistamiseen, hiilestä irtautumisen, digitalisaation ja kiertotalouden nopeuttamiseen sekä turvallisempien ja kestävämpien kemikaalien käytön edistämiseen. Tämä yhteinen pohjatyö voi auttaa löytämään sopivia EU:n rahoitusvälineitä. Komissio voisi tiedottaa jäsenvaltioille tähän liittyvistä rahoitusmahdollisuuksista ja vähentää riskiä sille, että lupaavat hankkeet jäävät väliinpuotoajiksi hallinnollisen monimutkaisuuden tai hajanaisen tuen vuoksi.

Tämä aloite auttaa myös tarjoamalla hallinnollista apua muihin toimenpiteisiin, kuten tutkimus- ja teollisuusalan yhteistyön vahvistamiseen, innovoinnin edistämiseen, pk-yritysten tukemiseen ja täydennys- ja uudelleen koulutuksen järjestämiseen paikalliselle työvoimalle.¹⁴

Nykyisen toimintasuunnitelman täytäntöönpano perustuu myös kilpailukykykompassissa esitettyyn kilpailukykyyn koordinoitavilaineeseen, jolla vähennetään alan riippuvuutta ulkoisista tekijöistä ja tuetaan sen siirtymistä kohti kestävämpää ja kilpailukykyisempää tulevaisuutta.

Komissio aikoo

- perustaa EU:n tason kriittisten kemikaalien allianssin strategiseksi kattorakenteeksi jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa tehtävälle yhteistyölle, jotta voidaan torjua alan tuotantokapasiteetin sulkemisen riskejä ja keskustella kaupan keskeisistä haasteista (vuoden 2025 viimeinen neljännes).

Allianssi aikoo

- tukea jäsenvaltioita ja sidosryhmiä kriteerien laatimisessa kriittisten tuotantolaitosten ja molekyylien tunnistamiseksi EU:ssa (vuoden 2025 viimeinen neljännes)
- auttaa jäsenvaltioita ja sidosryhmiä kartoittamaan kriittisiä molekyyilejä, mikä muodostaa perustan niiden tehostetulle seurannalle tullivalvontajärjestelmässä, tarjonnan monipuolistamiselle sekä mahdolliselle kriittisiä molekyyilejä koskevalle lainsäädäntöehdotukselle (2026)
- auttaa jäsenvaltioita ja alueita perustamaan EU:n kriittisten kemikaalien tuotantolaitoksia, helpottamaan investointeja ja innovointia, parantamaan rahoituksen saatavuutta ja tukemaan kriittisten tuotantokapasiteettien nykyaikaistamista (2026).

⁽¹⁴⁾ Euroopan kemianteollisuusalueiden verkoston johtama alueellinen kumppanuus on osaamissopimuksen mukaisesti ensisijaisesti sitoutunut auttamaan alueita selviytymään haasteista, joita teollisuuden siirtyminen vihreisiin ja digitaalisiin käytäntöihin asettaa.

2.2. Kansainvälinen kauppa: uusien markkinoiden avaaminen ja EU:n teollisuuden suojeleminen

Kemianteollisuus on EU:n johtava viejä, ja sen osuus EU:n kauppataaseesta on merkittävä. Vuonna 2023 EU:sta vietiin kemikaaleja (lääkeaineita ja lääkkeitä lukuun ottamatta) 285 miljardin euron arvosta, kun vastaavan tuonnin arvo oli 241 miljardia euroa. Tämän kauppavaihtamisen katsotaan johtuvan pääasiassa tuotantoketjun loppupään segmenteistä (kuluttaja- ja erikoiskemikaalit), polymeereistä ja välituotteista, kun taas tuotantoketjun alkupään segmenttien kauppavaje kuvaa EU:n riippuvuutta tuontienergiasta ja lähtöaineista (fossiilisesta energiasta ja fossiilisista raaka-aineista sekä biopohjaisista raaka-aineista), joita käytetään muiden kemikaalien tuottamiseen.

Jotta teollisuuden kilpailukyky palautuisi EU:ssa ja kansainvälisesti, on ratkaisevan tärkeää päästä sekä viennin että tuonnin osalta ulkomaisille markkinoille ja vahvistaa tasapuolisia toimintaedellytyksiä esimerkiksi teollis- ja tekijänoikeuksien suojelussa. Tämän saavuttamiseksi EU toteuttaa alakohtaisia toimia jäljempänä kuvatulla tavalla.

Vientimarkkinoille pääsyn turvaaminen

Komissio jatkaa EU:n vapaakauppasopimusten verkoston laajentamista kaupan esteiden vähentämiseksi ja nykyisten kauppasopimusten olennaisten näkökohtien arvioimista kemikaalikaupan edistämiseksi, mihin kuuluu myös kemianteollisuuden kannalta välttämättömien raaka-aineiden saatavuuden varmistaminen.

Komissio pyrkii yhteistyössä sidosryhmien kanssa tukemaan kemianteollisuutta muunlaisilla sopimuksilla silloin, kun vapaakauppasopimukset eivät tällä hetkellä ole mahdollisia, jotta helpotettaisiin markkinoille pääsyä ja edistettäisiin kauppaa vaihtoehtoisilla räätälöidyillä yhteistyömuodoilla kumppaneiden kanssa. Näitä voisivat olla alakohtaiset sääntely-yhteistyösopimukset, joilla pyritään yksinkertaistamaan kemikaalikauppaa poistamalla tarpeettomia esteitä, sekä kriittisiä raaka-aineita koskevat strategiset kumppanuudet tai puhtaan kaupan ja puhtaiden investointien kumppanuudet, joiden avulla voidaan varmistaa keskeisten kriittisten raaka-aineiden toimitusketjujen monipuolistaminen.

Kaupan suojatoimet

Komissio jatkaa kaupan suojakeinojen, kuten polkumyynnin ja tukien vastaisten toimien tai suojatoimenpiteiden, nopeaa ja tehokasta käyttöä, silloin kun se on perusteltua. Tämän pitäisi suojella EU:n teollisuutta epäreilulta maailmanlaajuiselta kilpailulta ja varmistaa, että EU:n markkinoista ei tule kaupan uudelleensuuntaamisen ja valtiontukien aiheuttaman ylikapasiteetin vientikohdetta.

Komissio käynnisti 1. tammikuuta 2024 ja 30. kesäkuuta 2025 välisenä aikana 18 kaupan suojatoimia koskevaa tutkimusta kolmansista maista peräisin olevien kemikaalien tuonnista. Lisäksi 30. kesäkuuta 2025 oli voimassa 46 toimenpidettä, jotka koskivat kemikaaleja. Suurin osa näistä tapauksista koskee tuontia Kiinasta, mikä johtuu todennäköisesti valtavan ylikapasiteetin muodostumisesta. EU:n tuotannonalan kustannukset nousivat, mutta kiinalaiset tuottajat laskivat hintojaan jyrkästi. Tämä hintojen lasku ei liity mitenkään maailmanlaajuisiin raaka-ainemarkkinoiden suuntauksiin, mikä viittaa polkumyyntikäytäntöihin.

Komissio vahvistaa EU:n kaupan suojakeinoja, jotta kemianteollisuudessa voidaan reagoida epäterveisiin hinnoittelukäytäntöihin nopeammin ja tehokkaammin. Se aikoo myös nopeuttaa kaupan suojatoimien nopeaa ja tehokasta käyttöä muun muassa tekemällä tiivistä yhteistyötä kemianteollisuuden allianssin kanssa tällaisten käytäntöjen havaitsemiseksi. Komissio aikoo jatkossakin torjua päättäväisesti polkumyyntitoimenpiteiden kiertämistä soveltamalla toimenpiteiden kiertämisen vastaisia menettelyjä.

Jotta voidaan varmistaa, että toimet ovat oikea-aikaisia ja perustuvat täsmällisiin tietoihin, komissio seuraa edelleen tiiviisti kemikaalien tuontia sekä äskettäin perustetun tuontivalvontatyöryhmän että maaliskuussa 2025 tiettyjen teollisuuskemikaalien osalta käyttöön otetun erityisen seurantajärjestelmän avulla. Sitten kun tästä seurannasta on sovittu, sitä laajennetaan koskemaan myös muita molekyylejä, erityisesti kriittisten molekyylien luettelossa olevia molekyylejä.

Tulli- ja markkinavalvonta

EU:n markkinoille saatettavien tuontituotteiden on noudatettava samoja sääntöjä kuin EU:ssa valmistettujen tuotteiden. Kyse on uskottavuudesta, teollisuuden häiriönsietokyvystä ja kuluttajansuojasta. EU ja sen jäsenvaltiot tehostavat EU:n kemikaalilainsäädännön täytäntöönpanoa tukkiakseen porsaanreiät, jotka mahdollistavat vaatimustenvastaisen tuonnin erityisesti verkkoalustojen tai sääntelemättömien välittäjien kautta, koska se saattaa vääristää kilpailua ja heikentää vaatimuksia noudattavia EU:n tuottajia. Digitaalinen tuotepassi tukee tätä tavoitetta, koska se lisää läpinäkyvyyttä arvoketjuissa ja tarjoaa luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa sekä EU:n että EU:n ulkopuolisista tuotteista.

Tämä edellyttää valvonnan tehostamista rajalla muun muassa tulliuudistuksen ja paremman markkinavalvonnan avulla. Lisäksi EU:n olisi siirryttävä kemikaalien kohdennettuihin riskiperusteisiin tarkastuksiin verkkokauppaa koskevassa tiedonannossa¹⁵ esitettyjen aloitteiden pohjalta. Niihin kuuluu yhdenmukaisten vaatimustenmukaisuuden valvonnan prioriteettien kehittäminen, kuten tuotteiden sisältämien aineiden, säänneltyjen kemikaalien tai väärin merkittyjen seosten tarkastaminen. Näillä toimilla autetaan varmistamaan, että EU:hun tulevat tuotteet eivät kierrä turvallisuussääntöjä, sillä se horjuttaisi sisämarkkinoita ja heikentäisi innovointikannustimia. Kuten sisämarkkinastrategiassa todetaan, komissio on sitoutunut toteuttamaan tehokkaita toimia tuotteiden vaatimustenmukaisuuden parantamiseksi hyödyntämällä EU:n ja kansallisten tulli- ja markkinavalvontaviranomaisten valmiuksien välisiä synergioita ja perustamalla mahdollisesti EU:n markkinavalvontaviranomaisen.¹⁶

Jotta voidaan varmistaa, että tuontitavarat ovat EU:n sääntöjen mukaisia, komissio vahvistaa vaatimusten noudattamisen valvontaa parantamalla kansallisten viranomaisten, kemikaaliviraston ja tulliviranomaisten välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa. Tähän kuuluu koordinoinnin tehostaminen hallinnollisen yhteistyön ryhmien (ADCO) kautta sekä markkinavalvontaa koskevan tieto- ja viestintäjärjestelmän (ICSMS) ja Safety Gate -pikahälytysjärjestelmän kaltaisten järjestelmien kehittäminen. Lisäksi komissio edistää nykyisten sääntöjen, muun muassa REACH-asetuksen mukaisten, noudattamisen parempaa valvontaa EU:n tullialan yhdennetyn palveluympäristön ja sen tulliliiton

⁽¹⁵⁾ Kattava EU:n keinovalikoima turvallista ja kestävästä verkkokauppaa varten, COM(2025) 37 final.

⁽¹⁶⁾ COM(2025) 500 final.

uudistuksen yhteydessä tapahtuvan tulevan toteutuksen kautta EU:n tullidatakeskuksen ja muiden tullialan järjestelmien kanssa. Myös Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumin EMPACTin seuraava sykli 2026–2029 tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa väärennetyjen tuotteiden, myös kemikaalien, torjuntakehystä.¹⁷

Komissio aikoo

- jatkaa yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa globaaleille markkinoille pääsyn varmistamiseksi ja tehdä alakohtaisia yhteistyösopimuksia silloin, kun vapaakauppasopimukset eivät ole mahdollisia
- vahvistaa kemikaalien seuranta- ja tuontivalvontatyöryhmän puitteissa, mukaan lukien kaupan suoja- ja torjuntatoimet mahdollisesti vahingollisten tuontihuippujen havaitsemiseksi varhaisessa vaiheessa (vuoden 2025 kolmas neljännes)
- tukea kemikaalien yhdenmukaistetun riskiperusteisen valvonnan kehittämistä, jotta voidaan varmistaa, että tuontitavarat ovat EU:n sääntöjen mukaisia (vuoden 2025 viimeinen neljännes)
- laatia koordinoitua täytäntöönpano- ja markkinavalvontatoimien pakettia muun muassa integroimalla REACH-asetus EU:n tullialan yhdenmukaisen palveluympäristön ja sen tulliliiton uudistuksen yhteydessä tapahtuvan tulevan toteutuksen kautta EU:n tullidatakeskuksen ja muiden tullialan järjestelmien kanssa sekä asettamalla kemikaalit etusijalle kansallisissa markkinavalvonnan työsuunnitelmissa (vuoden 2025 viimeinen neljännes).

3. KOHTUUHINTAISEN ENERGIAHUOLLON TURVAAMINEN JA VÄHÄHIILISTÄMISEN TUKEMINEN

Korkeat energian hinnat heikentävät EU:hun sijoittautuneiden kemikaalien tuottajien kustannuskilpailukykyä merkittävästi. Energian osuus EU:n petrokemian sektorin tuotantokustannuksista on noin 75 prosenttia. Ammoniakin tuotannossa maakaasun osuus muuttuvista kustannuksista on yli 70 prosenttia ja sähkön osuus tuotantokustannuksista yli 60 prosenttia. Merkittävää etua saadaan, kun siirtoverkkoihin ja toimitusketjuihin tehdään uuden Välimeren aluetta koskevan sopimuksen mukaiset investoinnit eteläisen naapurialueen kumppaneiden kanssa.

Kemianteollisuus tarvitsee fossiilisia tuontipolttoaineita energialähteenä, esimerkiksi tuotantoprosessien lämmönlähteenä, mutta myös useimpien kemikaalien raaka-aineena. Tämän kaksinkertaisen riippuvuuden vuoksi ala on erityisen altis fossiilisten polttoaineiden hintojen epävakaudelle ja toimitusketjun häiriöille. EU:n kemianteollisuuden olisi vähitellen päästävä eroon näistä riippuvuuksista, mutta on olennaisen tärkeää, että siirtymää koskevissa politiikoissa otetaan huomioon sen nykyiset energia- ja raaka-ainetarpeet, jotta voidaan varmistaa häiriönsietokyky, vähähiilistäminen ja kilpailukyky.

(¹⁷) Ks. myös komission tiedonanto – Kattava EU:n keinovalikoima turvallista ja kestävästä verkkokaupasta varten, COM(2025) 37 final, 5.2.2025, s. 12.

3.1. Kohtuuhintaisen energiahuollon turvaaminen

Helmikuussa 2025 hyväksytyllä kohtuuhintaista energiaa koskevalla toimintasuunnitelmalla¹⁸ pyritään alentamaan Euroopan energiankuluttajien, kuten kemianteollisuuden, maksamia hintoja. Komissio jatkaa myös EU:n yritysten kaasunkysynnän yhdistämistä energian kokonaiskustannusten alentamiseksi.

EU:n päästökauppajärjestelmän (ETS) välillisten kustannusten korvaamista koskevien valtiontuen suuntaviivojen¹⁹ avulla jäsenvaltiot voivat korvata tietyille energiaintensiivisille aloille (mukaan lukien tietyt kemianteollisuuden sektorit tai tuotteet, kuten jalostetut öljytuotteet, tietyt epäorgaaniset peruskemikaalit, jotkin teollisuuskaasut tai polyeteeni) sähkön hinnannousun, joka johtuu EU:n päästökauppajärjestelmän soveltamisesta. Nykyiset valtiontukipuitteet eivät sisällä kaikkia kemianteollisuuden sektoreja. Koska aiemmin tehdyt hintaoletukset eivät kuitenkaan enää vastaa nykyisiä markkinaolosuhteita ja koska hinnat vaikuttavat nyt myös esimerkiksi orgaanisten kemikaalien tai lannoitteiden sektoreihin, komissio päivittää vuoden loppuun mennessä päästökauppajärjestelmän valtiontukisuuntaviivat muun muassa uusien kemianteollisuuden sektorien sisällyttämiseksi siihen.

Samanaikaisesti jäsenvaltiot saavat puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaan liittyvän valtiontukikehyksen (CISAF)²⁰ mukaan myöntää energiaintensiivisille, erityisen paljon kansainvälistä kauppaa käyville teollisuudenaloille väliaikaisia alennuksia sähkökustannuksista (vähintään 50 euroa/MWh) sillä edellytyksellä, että ne investoivat hiilestä irtautumiseen. Kehyksessä sallitaan myös valtiontuki, jota myönnetään monenlaisten hiilestä irtautumista koskevien teknologioiden, kuten sähköistämisen, vedyn, biomassan ja hiilidioksidin talteenoton, hyödyntämisen ja varastoinnin, käyttöönottoon sekä puhtaaseen energiaan tai hiilestä irtautumista koskeviin hankkeisiin tehtävien investointien riskien vähentämiseen. Kaiken kaikkiaan näillä toimenpiteillä autetaan toteuttamaan hiilestä irtautumista koskevia investointeja, joilla lievennetään nykyisiä energiakustannuspaineita ja tuetaan kemikaalien tuotannon jatkamista EU:ssa.

Nopeammat lupamenettelyt

Kemianteollisuuden tarpeisiin on usein perustettava uusia laitoksia tai olemassa olevaan infrastruktuuriin on tehtävä jälkiasennuksia ja sitä on nykyaikaistettava. Silloin tarvitaan uudet luvat.

EU on jo antanut lainsäädäntöä, jolla nopeutetaan ja virtaviivaistetaan joidenkin teollisuuslaitosten lupaprosesseja. Tähän lainsäädäntöön lukeutuu muun muassa

⁽¹⁸⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Kohtuuhintaista energiaa koskeva toimintasuunnitelma Energiaunionimme todellisen arvon hyödyntäminen kohtuuhintaisen, tehokkaan ja puhtaan energian varmistamiseksi kaikille eurooppalaisille, COM(2025) 79 final.

⁽¹⁹⁾ Komission tiedonanto – Suuntaviivat tietyistä päästökauppajärjestelmään liittyvistä valtiontukitoimenpiteistä vuoden 2021 jälkeen, C(2020) 6400 final.

⁽²⁰⁾ Komission tiedonanto – Kehys puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaa edistävälle valtiontukitoimille (puhtaan teollisen kehityksen valtiontukikehys), C(2025) 7600.

nettonollateollisuutta koskeva säädös²¹ ja teollisuuden päästödirektiivin tarkistaminen²². Tarkistetulla teollisuuden päästödirektiivillä²³ perustettiin uusi teollisuuden muutosta ja päästöjä käsittelevä innovaatiokeskus INCITE. INCITE tunnistaa ja arvioi innovatiivisia tekniikoita, esittelee niiden mahdollisuuksia ja edistää niiden käyttöönottoa laajemmassa mittakaavassa. Tehokkaimmat ja toteuttamiskelpoisimmat innovatiiviset tekniikat sisällytetään parhaita käytettävissä olevia tekniikoita koskeviin päätelmiin.

Komissio ehdotti puolustusvalmiutta koskevassa paketissa nopeutettua lupajärjestelmää puolustusvalmiuksien kehittämistä varten, jotta teollista kapasiteettia voidaan laajentaa nopeasti kiireellisiin turvallisuustarpeisiin vastaamiseksi. Komissio aikoo ehdottaa nettonollateollisuutta koskevasta säädöksestä saatujen kokemusten perusteella myöhemmin tänä vuonna teollisuuden vähähiilistämistä vauhdittavaa säädöstä, johon sisältyy konkreettisia toimenpiteitä energiantensiivisten teollisuudenalojen vähähiilistämiseen liittyvien pullonkaulojen poistamiseksi. Ympäristöarviointeihin liittyviä lupahaasteita käsitellään ympäristöä koskevassa omnibus-paketissa vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä.

Sähköistämishankkeiden käyttöönoton vauhdittamiseksi on olennaisen tärkeää nopeuttaa kemikaalien tuotantolaitosten verkkoon pääsyä ja varmistaa, että ne voivat hankkia nopeasti puhdasta energiaa tuotantoprosessiensa muuttamiseen. Komissio aikoo ehdottaa vuonna 2025 osana Euroopan verkkoja koskevaa pakettia toimenpiteitä, joilla vauhditetaan pääsyä verkkoihin ja varastoihin sekä uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa.

Vety

Vetyä tarvitaan sähköntuotannon lisäksi EU:n kemianteollisuuden kustannustehokkaaseen muutokseen. Koska kemianteollisuus on vedyn tuottaja ja kuluttaja, sillä on hyvät edellytykset tukea vetytalouden kehitystä EU:ssa. Vety on keskeisessä asemassa erilaisten kemiallisten tuotteiden vähähiilistämässä esimerkiksi vähähiilisten typpilannoitteiden tuotannossa.

Komissio tukee uusiutuvan ja vähähiilisen vedyn käyttöönottoa ja siihen liittyvän infrastruktuurin kehittämistä. Komissio on myös käynnistänyt tutkimuksen vetypuitteiden tehokkuuden arvioimiseksi, minkä tarkoituksena on yksilöidä uusiutuvan vedyn käytön laajentamisen mahdolliset esteet ja arvioida tarvetta mukauttaa sitä koskevaa sääntelykehystä.

Lisäksi pian käynnistetään vetypankkiin liittyvä kolmas ehdotuspyyntö, jolla tuetaan vedyn tuotantoa Euroopassa. Komissio hyväksyy samana päivänä kuin tämän toimintasuunnitelman myös vähähiilistä vetyä koskevan delegoidun säädöksen, jonka tarkoituksena on tarjota varmuutta sijoittajille ja edistää näiden teknologioiden käyttöönottoa. Vedyn tuotanto ja toimitus on myös yksi tulevan energiaa ja puhdasta teknologiaa koskevan Välimeren alueen yhteistyöaloitteen päätavoitteista.

(²¹) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1735, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, Euroopan nettonollateknologiatuotteiden valmistusekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehystä, EUVL L, 2024/1735, 28.6.2024.

(²²) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, teollisuuden ja karjankasvatuksen päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen).

(²³) Sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä (EU) 2024/1785.

Muiden tukimuotojen lisäksi EU:n päästökauppajärjestelmän maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskevia sääntöjä on päivitetty hiilivuotojen torjuntatoimenpiteiden teknologisen neutraaliuden varmistamiseksi. Näin ollen vedyn tuotantoon elektrolyysin avulla on nyt mahdollista saada EU:n päästökauppajärjestelmän ilmaisia päästöoikeuksia perinteisten teknologioiden mukaan määritetyllä vertailutasolla.

Komissio aikoo

- päivittää päästökauppajärjestelmän välillisten kustannusten korvaamista koskevat valtiontukisuuntaviivat uusien kemikaalien sisällyttämiseksi niihin (vuoden 2025 viimeinen neljännes)
- ehdottaa, että vastataan ympäristölupiin liittyviin haasteisiin, myös ympäristöä koskevan omnibus-paketin mukaisten vähähiilistämistä koskevien hankkeiden osalta (vuoden 2025 viimeinen neljännes)
- ehdottaa, että nopeutetaan ja virtaviivaistetaan vähähiilistämishankkeita koskevien lupien myöntämisen muita näkökohtia (esimerkiksi digitalisointia) teollisuuden vähähiilistämistä koskevan säädöksen mukaisesti (vuoden 2025 viimeinen neljännes)
- ehdottaa, että energiantensiivisten teollisuudenalojen sähköistämishankkeiden verkkoon pääsyä helpotetaan (vuoden 2025 viimeinen neljännes).

3.2. Vähähiilistämisen ja kiertotalouteen siirtymisen tukeminen

Nettonollatavoitteiden saavuttaminen ja kiertotalousmalliin siirtyminen edellyttävät investointeja. Samanaikaisesti siirtyminen turvallisempien ja kestävämpien kemikaalien käyttöön tarjoaa myös merkittäviä mahdollisuuksia EU:n kemianteollisuudelle ja jatkokäyttäjille.

Kemianteollisuus on yksi aloista, joilla päästöjen poistaminen on vaikeinta, ja siksi sillä tarvitaan teknologianeutraali ja vaiheittainen siirtymävaiheen lähestymistapa vähähiilistämiseen. Alan muutosprosessissa tärkeitä ovat erityisesti siirtymävaiheen ratkaisut, kuten etaaninkrakkausunit.

Lisäksi nettonollapäästöjen saavuttaminen ja strategisten riippuvuuksien vähentäminen edellyttävät asteittaista siirtymistä pois sekä fossiilisen energian että fossiilisten ensiöraaka-aineiden käytöstä, jos se on teknisesti ja taloudellisesti mahdollista. Sen kannalta olennaisia ovat vaihtoehtoiset puhtaat hiililähteet, kuten biomassa, kierrätetty jäte ja hiilidioksidin talteenotosta ja hyödyntämisestä saatava hiili. Tätä varten komissio suunnittelee kannustimia elinkelpoisen liiketoimintamallin luomiseen EU:n kemianteollisuuden puhtaalle siirtymälle.

EU:n taloudellinen tuki

EU:n talousarviosta tuetaan innovointia ja vähähiilistämistä koskevia hankkeita innovoinnin eri vaiheissa.

Horisontti Eurooppa - puiteohjelman vuosien 2026–2027 työohjelmalla tuetaan siirtymistä teollisuuden vähähiilistämiseen varhaisissa innovointivaiheissa noin 370 miljoonalla eurolla. Kuten puhtaan teollisen kehityksen ohjelmassa ilmoitettiin, komissio aikoo lisäksi käynnistää Horisontti Eurooppa -puiteohjelman lippulaivahanketta koskevan ehdotuspyynnön, jossa myönnetään vuosien 2026–2027 työohjelmasta 600 miljoonaa euroa käyttöönottokelpoisten hankkeiden tukemiseen. Tällä ehdotuspyynnöllä

täydennetään Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta rahoitettavia käynnissä olevia tutkimus- ja innovointitoimia ja pyritään edistämään synergioita tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ja innovaatorahaston välillä sekä luomaan hankejatkumo tutkimus- ja innovointitoiminnasta käyttöönottoon. Ehdotuspyyntö on tarkoitettu kaikille energiaintensiivisille teollisuudenaloille, myös kemianteollisuudelle.

EU:n päästökauppajärjestelmän uudistuksen yhteydessä perustettu innovaatorahasto tarjoaa kannustimia teollisuuden vähähiilistämiseen kohdistettaviin investointeihin. Komissio ottaa vuonna 2026 tehtävän päästökauppajärjestelmän tarkistamisen yhteydessä huomioon energiaintensiivisten teollisuudenalojen erityispiirteet ja ehdottaa, että tätä välineistöä parannetaan edelleen teollisuuden vähähiilistämiskannalla, josta on tarkoitus myöntää teollisuuden vähähiilistämiseen jopa 100 miljardia euroa rahoitusta. Vuonna 2025 käynnistetään uuden teollisuuden vähähiilistämiskannan pilotti, jossa huutokaupataan miljardi euroa keskeisten teollisuusprosessien vähähiilistämiseen. Tämä koskee erityisesti lämmöntuotannon vähähiilistämistä, koska se on myös yksi kemianteollisuuden suurimmista energian kysynnän ja kasvihuonekaasupäästöjen lähteistä.²⁴

InvestEU-rahaston avulla saadaan liikkeelle julkisia ja yksityisiä investointeja innovointiin ja puhtaaseen siirtymään, mukaan lukien startup- ja scaleup-yritysten tukeminen puhtaan teknologian alalla. Lainsäätäjät keskustelevalle parhaillaan InvestEU-asetukseen tehtävästä tarkistuksesta, jota on ehdotettu, jotta voidaan kasvattaa InvestEU-rahaston kokoa ja lisätä sen tarjontaa markkinoille (erityisesti takauksia, riskipääomaa ja oman pääoman ehtoisia rahoitustuotteita). Tämä toteutetaan 50 miljardin euron lisäinvestoinneilla, joilla tuetaan myös puhtaan teollisen kehityksen ohjelman tavoitteita ja Euroopan investointipankkiryhmän toteuttamia aloitteita, kuten TechEU:ta. Tarkistetusta InvestEU-rahastosta voidaan tukea energiaintensiivistä teollisuutta hyödyttäviä investointeja esimerkiksi myöntämällä tukea sähköverkkolaitteisiin, puhtaan teknologian takauksiin ja uusiutuvaa energiaa koskeviin yritysten sähkönhankintasopimuksiin.

Vähähiilistämistä tuetaan tulevasta kilpailukykyrahastosta. Lisäksi voitaisiin käynnistää erityinen yksityisen ja julkisen sektorin aloite, jolla edistetään investointeja kemianteollisuuden nykyaikaistamiseksi. Tämä ei vaikuta seuraavaan monivuotista rahoituskehystä koskevaan ehdotuspakettiin.

Biotalous ja biomassa

Biopohjaiset raaka-aineet voivat olla mielekkäitä vaihtoehtoja fossiiliselle hiilimateriaalille.²⁵ Jos ne suunnitellaan oikein ja käytetään paikallisesti ja kestävästi hankittuja biopohjaisia materiaaleja, niillä voidaan vähentää riippuvuutta globaaleista arvoketjuista (esimerkiksi korvaamalla fossiilinen kaasu biokaasulla ja biomassalla) ja kasvihuonekaasupäästöjä.

Biopohjaisten vaihtoehtojen käyttö mahdollistaa turvallisempien ja kestävämpien kemikaalien tuotannon. Esimerkiksi mikrobikäymisprosessissa sokereita ja kasvipohjaisia materiaaleja muunnetaan mikro-organismien avulla arvokkaiksi kemikaaleiksi, mikä vähentää öljypohjaisten prosessien tarvetta. Entsyymiprosessien entsyymejä käytetään yhä

⁽²⁴⁾ [cfde57b3-d80f-43e1-9ee4-cd96c42c6ca8_en](#).

⁽²⁵⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tulevaisuutta rakentamassa luonnon opein: bioteknologian ja biovalmistuksen kehittäminen EU:ssa, COM(2024) 137 final.

enemmän biopohjaisessa kemiallisessa tuotannossa katalyytteinä, jotka auttavat tekemään reaktioista kestävämpiä. Näissä prosesseissa tarvitaan usein vähemmän energiaa ja niissä syntyy vähemmän haitallisia sivutuotteita kuin perinteisillä menetelmillä.

Teknologian kehityksen ansiosta yritykset voivat muuntaa jättemateriaaleja ja hyödyntää jätettä, kuten maatalousjätettä ja elintarvikejätettä, jalostamalla siitä biopohjaisia kemikaaleja ja biolannoitteita. Näin vähennetään ensiöraaka-aineiden tarvetta ja saadaan jätteet hyötykäyttöön. Lisäksi näin voidaan hyödyntää nykyistä tuotantokapasiteettia vaihtoehtoisten raaka-aineiden ja biopohjaisten materiaalien käyttöön. Samanaikaisesti on varmistettava biologisen monimuotoisuuden suojelu ja elintarviketurva.

Tulevan **biotalousstrategian** (vuoden 2024 viimeinen neljännes) tavoitteena on resurssitehokkuuden parantaminen ja fossiilisten materiaalien korvaamiseen käytettävien biopohjaisten materiaalien ja niihin liittyvien teollisuudenalojen merkittävän kasvupotentiaalin hyödyntäminen. Tämä voi myös edelleen vähentää EU:n kemianteollisuuden riippuvuutta tuontiraaka-aineista. Strategiassa määritellään visio ja suuntaviivat kestävien biopohjaisten materiaalien valmistuksen laajentamiselle, kehitetään bioteknologioita ja edistetään innovointia ja investointeja arvokkaisiin sovelluksiin, myös kemikaaleihin. Siinä selvitetään myös, miten varmistetaan kemianteollisuuden mahdollisuus käyttää biomateriaaleja, jotka tuottavat lisäarvoa, kuten biokemikaaleja.

Komissio on jo korostanut²⁶ kestävä biomassan mahdollisuuksia vaihtoehtoisena raaka-aineena²⁷, ja vaihtoehtona on biopohjaisten tuotteiden vapaaehtoiset pakkausmerkinnät edelläkävijämarkkinoiden luomiseksi. Komissio etsii lisää vaihtoehtoja, jotka kannustavat kestävä biomassan käyttöön raaka-aineena.

Kiertotalouden tukeminen

Kemikaalien kierrätys voi olla tärkeässä roolissa, kun pyritään vähentämään EU:n riippuvuutta fossiilipohjaisista ensiöresursseista muovintuotannossa ja hyödyntämään käytöstä poistettuja tuotteita. Kemikaalien kierrätyksestä voi olla hyötyä erityisesti silloin, kun on kyse esimerkiksi vaikeasti kierrätettävistä muovijätteistä, jotka eivät sovellu mekaaniseen kierrätykseen, tai jos lopputuotteen on täytettävä erityiset laatuvaatimukset. Se edistäisi muovijätteen kierrätystä ja kierrätysmateriaalin osuuden lisäämistä muoveissa koskevia EU:n tavoitteita.

Komissio haluaa edistää kemiallisen kierrätyksen tehokasta täytäntöönpanoa ja käynnistää julkisen kuulemisen kertakäyttömuovista annetun direktiivin²⁸ mukaisesta täytäntöönpanosäädöksestä. Tarkoituksena on luoda selkeä, tieteeseen perustuva ja teknologianeutraali kehys massataseen kohdentamiselle, jotta voidaan ottaa huomioon kemiallisesta kierrätyksestä peräisin oleva kierrätys sisältö, ja mahdollistaa näin edelläkävijämarkkinoiden luominen kiertotalouden lisäämiseksi kemianteollisuudessa. Täytäntöönpanosäädös on määrä hyväksyä vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä.

(²⁶) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tulevaisuutta rakentamassa luonnon opein: bioteknologian ja biovalmistuksen kehittäminen EU:ssa, COM(2024) 137 final.

(²⁷) Ks. myös helmikuussa 2025 hyväksytty maataloutta ja elintarvikkeita koskeva visio, jossa esitetään näkökulmia biotalouden laajentamiseksi, sivutuotteiden ja jätteiden hyödyntämiseksi, biotorjunta-aineiden markkinoille pääsyn nopeuttamiseksi sekä kierrätetyistä ravinteista ja biokaasusta peräisin olevasta mädätteestä valmistettavien vähähiilisten lannoitteiden käyttöönoton tukemiseksi.

(²⁸) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/904, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä, EUVL L 155, 12.6.2019, s. 1.

Ehdotus kiertotaloussäädökseksi koskee sekä tarjontaa että kysyntää: siinä luodaan jätteille yhtenäismarkkinat ja tehostetaan kierrätettyjen ja uusiomateriaalien käyttöä. Tämä on merkittävä mahdollisuus kemianteollisuudelle, jolla on keskeinen rooli kiertotalouden ratkaisujen mahdollistamisessa arvoketjujen eri osissa.

Hiilidioksidin talteenotto, hyödyntäminen ja varastointi (CCUS)

Hiilidioksidin talteenotto, hyödyntäminen ja varastointi on nettopäästötöntä perusteknologiaa, jolla vähennetään riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja edistetään Euroopan eri teollisuudenalojen häiriönsietokykyä, erityisesti niiden, joita on vaikeampi sähköistää ja joiden päästöjä on vaikeampi vähentää, kuten vuonna 2024 annettussa tiedonannossa²⁹ todetaan. Tällä teknologialla voidaan myös parantaa teollista symbioosia yhdistämällä teollisuuden päästölähteet ostajiin paikallisissa arvoketjuissa.

Tämä edellyttää jäsenneiltyä lähestymistapaa infrastruktuurin suunnitteluun, jotta katetaan talteen otetun hiilidioksidin ja vetyverkkojen kysyntä ja tarjonta. Aluksi lähiaikoina voimaan tulevassa nettonollateollisuutta koskevan säädöksen mukaisessa delegoidussa säädöksessä määritellään EU:n kaasun- ja öljyntuottajien velvoitteet, jotka koskevat EU:n hiilidioksidin varastointitavoitteen saavuttamista vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi komissio aikoo laatia erityisen lainsäädäntöjärjestelmän, jolla varmistetaan EU:n hiilidioksidimarkkinoiden ja -infrastruktuurin asteittainen kehittäminen luomalla luottamusta ja pitkän aikavälin ennustettavuutta arvoketjun vauhdittamiseksi.

Hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen (CCU) onnistunut käyttöönotto edellyttää myös kannustavaa sääntelykehystä. Nykyisissä päästökauppajärjestelmää koskevissa säännöissä ei oteta huomioon talteen otettua hiilidioksidia ei-pysyvissä tuotteissa, joita esimerkiksi kemianteollisuudessa valmistetaan.

Komissio arvioi osana vuoden 2026 päästökauppajärjestelmän uudelleentarkastelua sekä mahdollisuutta sisällyttää jätehuolto³⁰ EU:n päästökauppajärjestelmään että tässä yhteydessä sitä, miten hiilidioksidin talteen ottamisesta ei-pysyvistä tuotteista palkitaan parhaiten. Lisäksi se arvioi pysyviä hiilenpoistoja, joilla kompensoidaan jäännöspäästöjä sektoreilla, joilla päästöjen vähentäminen on vaikeaa.

Komissio aikoo

- hyväksyä EU:n uuden biotalousstrategian, jossa määritellään visio ja suuntaviivat kestävien biopohjaisten materiaalien valmistuksen laajentamiselle, kehitetään bioteknologioita ja edistetään innovointia ja investointeja arvokkaisiin sovelluksiin, myös kemikaaleihin (vuoden 2025 viimeinen neljännes)
- ehdottaa kiertotaloussäädöstä kemikaalien uusiomateriaalimarkkinoiden avaamiseksi ja kiertotalouden edistämiseksi (2026)
- tukea kemikaalien kierrätyksen turvallista ja tehokasta käyttöönottoa kertakäyttömuovidirektiivin mukaisesti: julkinen kuuleminen käynnistetään vuoden 2025 kolmannella neljänneksellä, ja hyväksyä kertakäyttömuovidirektiivin mukaisen kemiallista kierrätystä koskevan täytäntöönpanosäädöksen (vuoden 2025 viimeinen neljännes)

(²⁹) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Kohti kunnianhimoista teollista hiilenhallintaa EU:ssa, COM(2024) 62 final.

(³⁰) Jätteenpolto ja muut jätehuoltoprosessit, kuten erityisesti kaatopaikalle sijoittaminen, jotka aiheuttavat metaani- ja typpioksidipäästöjä.

- arvioida päästökauppajärjestelmän tarkastelun yhteydessä sitä, miten voidaan laskea ei-pysyvien hiilidioksidin talteenotosta ja hyödyntämisestä saatavien jatkojalostustuotteiden päästöt (vuoden 2026 toinen/kolmas neljännes)
- kehittää taloudellisia kannustimia, joilla edistetään muun kuin fossiilisen hiilen sekä uusiutuvan ja vähähiilisen vedyn käyttöönottoa
- parantaa hiilidioksidin talteenottoa, kuljetusta, hyödyntämistä ja varastointia (CCUS) koskevaa sääntelykehystä muun muassa ehdottamalla sääntelykehystä EU:n hiilidioksidimarkkinoiden ja -infrastruktuurin kehittämistä varten.

4. EDELLÄKÄVIJÄMARKKINAT JA INNOVOINTI

4.1. Edelläkävijämarkkinat ja vihreä verotus

Investointeja muihin kuin fossiilisiin raaka-aineisiin ja vähähiilisiin teknologioihin rajoittaa usein se, ettei ostajia ole, ja siksi edelläkävijäyritysten on vaikea saada ”vihreää preemiota” ja hyödyntää investointeja. Julkisten hankintojen tulevan uudistuksen logiikan mukaisesti teollisuuden vähähiilistämistä vauhdittavalla säädöksellä otetaan sen vuoksi unionin kansainvälisten oikeudellisten sitoumusten mukaisesti käyttöön EU:n sisältövaatimukset sekä häiriönsietokykyä ja kestävyyttä koskevat kriteerit, joiden tavoitteena on edistää ja turvata energiantensiivisten tuotteiden puhdasta tarjontaa Euroopassa ja jatkojalostusteollisuuden kysyntää Euroopassa.

Verotuksella voidaan vaikuttaa innovatiivisten vähähiilisten ratkaisujen kehittämiseen **EU:n kemianteollisuudessa**. Komissio on esittänyt tämän tavoitteen edistämiseksi komission suosituksen verokannustimista, joilla tuetaan puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaa. Tämä aloite antaa yrityksille poliittisen signaalin ja kannustaa niitä nopeuttamaan siirtymistään kohti puhdasta teknologiaa, teollisuuden vähähiilistämistä ja kestävä kasvua. Aloitteessa suositellaan verohyvitysten myöntämistä puhtaan teknologian valmistajille ja nopeampia poistoja puhtaan teknologian laitteisiin investoivalle raskaalle teollisuudelle, kuten kemianteollisuudelle.

Komissio aikoo

- ottaa käyttöön EU:n sisältövaatimukset sekä häiriönsietokykyä ja kestävyyttä koskevat kriteerit, joilla edistetään teollisuuden vähähiilistämistä vauhdittavan säädöksen mukaisia edelläkävijämarkkinoita tietyillä aloilla (vuoden 2025 viimeinen neljännes).

4.2. Innovointi

Innovointi on ratkaisevan tärkeää, jotta kemianteollisuus pysyy kilpailukykyisenä. Sillä on olennainen merkitys läpimurtotuotantoteknologioiden, esimerkiksi vihreään kemiaan perustuvien teknologioiden, kuten valokemian ja sähkökemian, sekä uusien tuotteiden, kuten kehittyneiden materiaalien, kehittämisen kannalta. Innovointi hyödyttää myös jatkokäyttäjiä ja kuluttajia tarjoamalla turvallisempia ja kestävämpiä vaihtoehtoja.

EU tukee alkuvaiheen innovointia kemianteollisuudessa merkittävästi aina uusien konseptien kehittämisestä pilottihankkeisiin Horisontti Eurooppa - puiteohjelman puitteissa erityisesti eurooppalaisissa kumppanuuksissa, joita ovat esimerkiksi Euroopan

kiertotaloutta ja biopohjaisia ratkaisuja edistävä yhteisyritys (CBE-yhteisyritys)³¹, Process4Planet³² ja Innovative Advanced Materials for Europe (IAM4EU)³³.

Innovatiivisten sovellusten laajentaminen hyödynnettäväksi teollisuudessa on kuitenkin edelleen merkittävä haaste. Se on innovointiprosessissa herkkä vaihe, koska siihen liittyy suuria investointeja ja huomattavaa epävarmuutta sekä teknologisen suorituskyvyn että tulevan markkinoille saattamisen suhteen.

Komissio perustaa EU:n innovaatio- ja korvaamiskeskuksia, joiden tarkoituksena on poistaa innovoinnin esteitä ja nopeuttaa turvallisempien ja kestävämpien ratkaisujen kehittämistä, ja tutkii yhteistyöhön perustuvia lähestymistapoja kohteena olevien kemikaalien korvaamiseen. Nämä INCITE-mallin innoittamat keskuskeskukset auttavat yrityksiä, erityisesti pk-yrityksiä, tarkastelemaan toimintaympäristön muutoksia, tunnistamaan ja arvioimaan vaihtoehtoja, edistämään kumppanuuksia ja jakamaan tietoa. Innovaatiokeskusten toimintaan sisällytetään **turvalliseksi ja kestäväksi suunnitellut** kemikaalit, ja keskuskeskukset tarjoavat teknistä ohjausta alkuvaiheen innovointiin. Turvallisia ja kestäväksi suunniteltuja kemikaaleja koskevalla kehityksellä edistetään tuotesuunnittelijoiden, kemianyritysten, tutkijoiden ja tutkimusorganisaatioiden välistä yhteistyötä. Komissio helpottaa tarvittavan digitaalisen ja fyysisen infrastruktuurin saatavuutta turvallisia ja kestäväksi suunniteltuja kemikaaleja koskevien innovaatioiden kehittämiseksi, testaamiseksi ja laajentamiseksi.

Näissä keskuksissa tutkitaan myös yhteistyöhön perustuvia lähestymistapoja kohteena olevien kemikaalien korvaamiseen, ja ne voisivat perustaa EU:n korvaamiskeskusten verkoston, joka tarjoaisi räätälöityä teknistä, tieteellistä ja taloudellista tukea yrityksille, erityisesti pk-yrityksille, jotka pyrkivät korvaamaan vaaralliset aineet turvallisemmilla vaihtoehtoilta.

Komission tarkistettulla suosituksella turvallisten ja kestäväksi suunniteltujen kemikaalien kehityksen luomisesta (2025) vahvistetaan EU:n kemianteollisuuden kilpailukykyä tehostamalla innovointiprosessia kohti turvallisempia ja kestävämpiä vaihtoehtoja. Horisontti Eurooppa -puiteohjelman vuosien 2025–2027 ohjelmista myönnetään noin 120 miljoonaa euroa, joilla tuetaan vaihtoehtojen kehittämistä huolta aiheuttaville aineille ja niiden löytämisen nopeuttamista tekoälyn ja digitalisaation avulla.

Komissio perustaa osana One Substance, One Assessment -aloitetta **kemikaaleja koskevan yhteisen data-alustan**, jonka tarkoituksena on yksinkertaistaa kemikaaleja koskevaa dataa ja tehdä siihen pääsystä avoimempaa.

⁽³¹⁾ Euroopan kiertotaloutta ja biopohjaisia ratkaisuja edistävä yhteisyritys (CBE-yhteisyritys) on EU:n ja biopohjaisten teollisuudenalojen yhteenliittymän (BIC) välinen kahden miljardin euron julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus. Se rahoittaa hankkeita, joilla edistetään kilpailukykyistä kiertotalouteen perustuvaa biopohjaista teollisuutta EU:ssa 29. CBE-yhteisyritystä rahoitetaan vuosien 2021–2027 monivuotisesta rahoituskehiksestä, ja se toimii Horisontti Eurooppa - puiteohjelman vuosien 2021–2031 sääntöjen mukaisesti.

⁽³²⁾ Processes4Planet-kumppanuuden (P4Planet) tavoitteena on muuttaa EU:n prosessiteollisuutta kiertotalouden ja yleisen ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi EU:n tasolla vuoteen 2050 mennessä ja samalla parantaa niiden maailmanlaajuisia kilpailukykyä. P4Planet on julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus, jonka ovat muodostaneet A.SPIRE (yksityisenä tahona) ja komissio Horisontti Eurooppa - puiteohjelman klusterin 4 (digitaalitalous ja -teknologia, teollisuus ja avaruusala) yhteydessä. <https://www.aspire2050.eu/p4planet/about-p4planet>.

⁽³³⁾ ”Innovative Advanced Materials for Europe” (IAM4EU) on Horisontti Eurooppa - puiteohjelman mukainen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus vuosina 2025–2027. Sen tavoitteena on edistää kehittyneiden materiaalien innovointia, joka kattaa tuotannon, prosessit ja kestävyys.

Tuleva vuonna 2026 hyväksyttävä kehittyneitä materiaaleja koskeva säädös edistää ja palkitsee myös innovoinnista kemianteollisuudessa. Kehittyneet materiaalit tarjoavat innovatiivisia ratkaisuja, jotka tekevät teollisuudesta tehokkaampaa, kestävämpää ja kilpailukykyisempää. Komissio esittää kehittyneitä materiaaleja koskevan säädöksen, jolla luodaan kattava kehys koko arvoketjun tukemiseen tutkimuksesta ja kehityksestä ja startup-yrityksistä tuotantoon ja käyttöönottoon ja edistetään ja palkitaan innovointia kemianteollisuudessa.

Ajantasaiset kemikaaliturvallisuusarvioinnit

Innovaatioilla on myös keskeinen rooli kemikaaliturvallisuuden edistämisessä, koska ne voivat parantaa kemikaalien riskien hallintaa ja tukea turvallisempien kemikaalien kehittämistä. Yhteistyön vahvistaminen koko kemikaalien arvoketjussa on myös olennaisen tärkeää, jotta voidaan edistää innovointia kemikaalien riskien arvioinnissa. Kemikaalien riskien arviointia koskeva kumppanuus (PARC) on EU:n tämän alan lippulaivahanke. Se kokoaa yhteen ministeriöitä, kansanterveys- ja riskinarviointivirastoja, tutkimusorganisaatioita ja tiedeyhteisöjä.

Uuden lähestymistavan menetelmät eli NAM-menetelmät tai muut kuin eläinkokeisiin perustuvat menetelmät ovat nykytieteeseen perustuvia välineitä tietojen saamiseen kemiallisten riskien arviointia varten. Ne ovat keskeisiä ja kustannustehokkaita välineitä, kun pyritään nopeuttamaan riskinarviointeja ja poistamaan tietopuutteita. Komissio jatkaa työtä kemikaalien testauksen nykyaikaistamiseksi ja muihin kuin eläinkokeisiin perustuviin menetelmiin siirtymisen nopeuttamiseksi. Komissio käynnistää osana One Substance, One Assessment -aloitetta kemikaaleja koskevan yhteisen data-alustan kemikaalidatan saatavuuden parantamiseksi. Samanaikaisesti komissio esittää etenemissuunnitelman eläinkokeiden asteittaisesta lopettamisesta kemikaaliturvallisuusarvioinneissa vuoteen 2026 mennessä. Se tekee tiivistä yhteistyötä sidosryhmien kanssa vaihtoehtoisten menetelmien edistämiseksi, tarpeettoman testauksen välttämiseksi ja testauskustannusten vähentämiseksi. Etenemissuunnitelmassa hahmotellaan muiden kuin eläinkokeisiin perustuvien menetelmien testausmenetelmien kehittämis- ja validointitarpeet neuvoston pyynnön mukaisesti.

Komissio aikoo

- nopeuttaa ja laajentaa kemianalan innovointia EU:n vapaaehtoisten kemikaali-innovaatiokeskusten avulla (vuoden 2026 ensimmäinen neljännes)
- ehdottaa edistyksellisiä materiaaleja koskevaa lakia innovoinnin edistämiseksi ja palkitsemiseksi kemianteollisuudessa (vuoden 2026 viimeinen neljännes)
- laatia kemikaaleja koskevan yhteisen data-alustan One Substance, One Assessment -paketin mukaisesti
- esittää eläinkokeiden vaiheittaista lopettamista koskevan etenemissuunnitelman (vuoden 2026 ensimmäinen neljännes).

5. SÄÄNTELYKEHYKSEN YKSINKERTAISTAMINEN JA VIRTAVIIVAISTAMINEN

Yksinkertaistaminen on keskiössä komission sääntelyohjelmassa, jonka selkeänä tavoitteena on vähentää yritysten hallinnollista taakkaa 25 prosenttia ja pk-yritysten hallinnollista taakkaa 35 prosenttia komission toimikauden loppuun mennessä.

5.1. Yksinkertaistavat omnibus-paketit

Komissio on hyväksynyt vuonna 2025 tähän mennessä viisi yksinkertaistavaa omnibus-pakettia sääntöjen virtaviivaistamiseksi ja EU:n teollisuuden hallinnollisen rasituksen vähentämiseksi. Jotkin näistä ehdotuksista, erityisesti ne, jotka sisältyvät 26. helmikuuta 2025 annettuun ensimmäiseen yksinkertaistavaan omnibus-pakettiin, vaikuttavat suoraan EU:n kemianteollisuuteen.³⁴ Kesäkuun 17. päivänä 2025 annetussa viidennessä yksinkertaistavassa omnibus-paketissa käsitellään puolustukseen liittyviä näkökohtia ja vahvistetaan jäsenvaltioiden mahdollisuutta vapauttaa kemialliset aineet verosta sellaisenaan, seoksissa tai esineissä, jos se on tarpeen puolustuksen vuoksi.

Komissio ehdottaa tämän toimintasuunnitelman päivänä ensimmäisenä vaiheena kuudetta yksinkertaistavaa omnibus-pakettia, jossa keskitytään erityisesti EU:n kemikaaleihin ja niihin liittyvään lainsäädäntöön: luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevaan asetukseen³⁵, jäljempänä 'CLP-asetus', lannoitevalmisteasetukseen³⁶ ja kosmeettisia valmisteita koskevaan asetukseen³⁷. Ehdotuksella yksinkertaistetaan kemikaalisäännösten erilaisia sääntöjä ja varmistetaan samalla ihmisten terveyden ja ympäristön suojelun korkea taso. Ehdotuksessa tarkistetaan esimerkiksi säännöksiä, jotka koskevat CLP-asetuksen mukaisia vaarallisten kemikaalien merkintöjen pakollisia kirjasinkokoja ja rivivälejä, jotta varmistetaan, että kemianyritykset voivat tehokkaasti välittää tietoja aineista ja seoksista. Tämän ehdotuksen ansiosta kemianteollisuus säästää arvioiden mukaan vähintään 363 miljoonaa euroa vuodessa.

Komissio aikoo yksinkertaistaa EU:n kemianteollisuutta koskevaa EU:n lainsäädäntöä tämänhetkisen yksinkertaistavan omnibus-paketin lisäksi. Komissio aikoo hyväksyä vuoden 2025 viimeisellä neljänneksellä toisen omnibus-ehdotuksen, jolla pyritään vähentämään ympäristölainsäädännöstä johtuvaa hallinnollista rasitusta ja jolla on merkitystä myös EU:n kemianteollisuudelle.

Komissio aikoo myös esittää vuoden loppuun mennessä yksinkertaistavan omnibus-paketin, joka helpottaa biologista torjuntaa maataloudessa. Jotkin näkökohdat, kuten biologisten torjunta-aineiden markkinoille pääsyn helpottaminen, ovat myös kemianteollisuuden kannalta merkityksellisiä.

Luokitusjärjestelmä

Komissio hyväksyy pian osana ensimmäisen yksinkertaistavan omnibus-paketin toteuttamista tarkistettut ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaiset kriteerit ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi kestäviä sijoituksia koskevan luokitusjärjestelmän mukaisesti. Siinä selvennetään ja rajoitetaan erityisesti luokitusjärjestelmään liittyvien ilmasto- ja ympäristöä koskevien delegoitujen

⁽³⁴⁾ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien 2006/43/EY, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tietyistä yritysten kestävyysraportointia ja huolellisuusvelvoitetta koskevista vaatimuksista, COM(2025) 81 final.

⁽³⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta, EUVL L 353, 31.12.2008, s. 1.

⁽³⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1009, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, EU-lannoitevalmisteiden asettamista saataville markkinoilla koskevien sääntöjen vahvistamisesta, EUVL L 170, 25.6.2019, s. 1.

⁽³⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1223/2009, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, kosmeettisista valmisteista (uudelleenlaadittu toisinto), EUVL L 342, 22.12.2009, s. 59.

säädösten^{38 39} lisäyksen C soveltamisalaa sen kattamien aineiden osalta. Tämä vähentää merkittävästi velvollisuutta osoittaa yhdenmukaisuutta luokitusjärjestelmän kanssa ja helpottaa kestävän rahoituksen saatavuutta.

5.2. REACH-asetuksen kohdennettu tarkistus

Kemikaalien rekisteröintiä, arviointia, lupamenettelyjä ja rajoituksia koskeva asetus (REACH)⁴⁰ on EU:n kemikaalilainsäädännön kulmakivi. REACH-asetus on auttanut lisäämään tietämystä kemikaaleista rekisteröinnin ja arvioinnin kautta sekä puuttumaan tiettyjen kemikaalien aiheuttamaan riskiin lupien ja rajoitusten kautta. Tietyt REACH-prosessit ovat kuitenkin osoittautuneet raskaiksi yrityksille, erityisesti pk-yrityksille.

Komissio aikoo hyväksyä vuoden 2025 loppuun mennessä ehdotuksen REACH-asetuksen kohdennetusta tarkistamisesta sääntöjen yksinkertaistamiseksi ja teollisuutta koskevien menettelyjen nopeuttamiseksi ottaen huomioon kilpailukykyyn, turvallisuuteen ja kestävytyteen liittyvät näkökohdat ja varmistaen samalla ihmisten terveyden ja ympäristön suojelun korkean tason.⁴¹

5.3. ECHA-asetus

Lisäksi komissio ehdottaa Euroopan kemikaalivirastoa (ECHA) koskevaa itsenäistä asetusta, jolla tehostetaan sen hallintoa ja parannetaan sen rahoitusmallin kestävyttä. Tavoitteena on antaa kemikaalivirastolle valtuudet hoitaa laajentuvat vastuunsa tehokkaasti, vahvistaa kemikaaliviraston kykyä antaa johdonmukaisia tieteellisiä lausuntoja oikea-aikaisesti ja auttaa yrityksiä suunnittelussa lisäämällä investointivarmuutta. Rahoitusmallin yksinkertaistaminen lisää kemikaaliviraston toiminnan ketteryyttä ja vähentää hallinnollista rasitetta. Tehostumisen ansiosta kemikaalivirasto pystyy myös tarjoamaan parempia palveluja yrityksille, erityisesti pk-yrityksille, mikä vähentää niille sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia.

(³⁸) Komission delegoitu asetus (EU) 2023/2486, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2023, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 täydentämisestä vahvistamalla tekniset arviointikriteerit, joilla määritetään, millä edellytyksillä taloudellisen toiminnan katsotaan edistävän merkittävästi vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävää käyttöä ja suojelua, siirtymistä kiertotalouteen, ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä ja vähentämistä tai biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua ja ennallistamista ja aiheuttaako kyseinen taloudellinen toiminta merkittävää haittaa millekään muulle asiaankuuluvalla ympäristötavoitteelle, sekä komission delegoidun asetuksen (EU) 2021/2178 muuttamisesta kyseisiä taloudellisia toimintoja koskevien erityisten tietojen antamisen osalta.

(³⁹) Komission delegoitu asetus (EU) 2021/2139, annettu 4 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 täydentämisestä vahvistamalla tekniset arviointikriteerit, joilla määritetään, millä edellytyksillä taloudellista toimintaa pidetään ilmastonmuutoksen hillintää tai ilmastonmuutokseen sopeutumista merkittävästi edistävänä ja aiheuttaako kyseinen taloudellinen toiminta merkittävää haittaa millekään muulle ympäristötavoitteelle, EUVL L 442, 9.12.2021, s. 1.

(⁴⁰) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), EUVL L 396, 30.12.2006, s. 1.

(⁴¹) Ks. myös tiedonanto ”Puolustusvalmiutta koskeva säädöspaketti”, COM(2025) 820 final.

5.4. PFAS-aineiden käytön selkeyttäminen

Kemikaaliviraston komiteat tekevät parhaillaan tieteellistä arviointia yleisestä PFAS-aineiden⁴² rajoittamisesta, ja se on määrä saada valmiiksi vuonna 2026. Komissio on sitoutunut esittämään ehdotuksen mahdollisimman pian kemikaaliviraston lausunnon saatuaan. Ehdotuksen yleisenä tavoitteena on minimoida PFAS-päästöt.

Komissio harkitsee PFAS-aineiden kieltämistä kuluttajatuotteissa, kuten kosmetiikassa, elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuviissa materiaaleissa ja ulkovaatteissa. Jos suorituskyvyn ja turvallisuuden kannalta sopivia vaihtoehtoja ei ole saatavilla, PFAS-aineiden käytön jatkaminen teollisuudessa voidaan tiukoin edellytyksin sallia kriittisten alojen sovelluksissa, esimerkiksi terveydenhuollossa, puolustuksessa, puolijohteissa ja muilla strategisilla aloilla⁴³, kunnes hyväksyttäviä korvaavia aineita löytyy. Käyttöä koskeviin poikkeuksiin on liitettävä vaatimuksia päästöjen vähentämiseksi kaikissa elinkaaren vaiheissa, jotta voidaan rajoittaa epäpuhtauksien päästöjä ympäristöön, sekä selviä kannustimia innovointiin.

Komissio tukee teollisuuden toimia hillitsemiseksi ja kunnostamiseksi, veden sietokyvyn parantamiseksi, valtamerten terveyden vahvistamiseksi⁴⁴ ja veden, maaperän ja ilman pilaantumisen torjumiseksi.

Tukeakseen siirtymistä pois PFAS-aineiden käytöstä komissio noudattaa kattavaa strategiaa, jossa yhdistetään sääntely muihin toimenpiteisiin. Niitä ovat kohdennetut investoinnit tutkimukseen, turvallisten ja kestävien vaihtoehtojen innovointi sekä tehostettu koordinointi EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden sekä asiantuntijaverkostojen välillä tietämyksen ja ratkaisujen jakamiseksi. EU:n innovaatiokeskuksissa asetetaan etusijalle toimet turvallisten ja kestävien vaihtoehtojen löytämiseksi PFAS-aineille.

Komissio edistää siirtymistä PFAS-aineista turvallisempiin vaihtoehtoihin.⁴⁵ EU:n on ryhdyttävä päättäväisiin toimiin näiden aineiden jo voimakkaasti saastuttamien alueiden puhdistamiseksi. Puhdistamisen olisi perustuttava aiheuttamisperiaatteeseen, ja julkiset varat olisi kohdennettava sellaisten maa-alueiden puhdistamiseen, joille ei ole voitu osoittaa vastuullista tahoja. Vaikka puhdistaminen on erittäin kallista, kustannuksia voidaan vähentää merkittävästi tutkimuksen ja innovoinnin tuottamilla uusilla, myös biopohjaisilla, teknologioilla, joita on määrä edistää biotalousstrategian avulla.

Tarkoituksena on kehittää uusi EU:n laajuinen PFAS-aineiden seurantakehys tietojen keskittämiseksi, pilaantumisen ongelma-alueiden tunnistamiseksi, onnistuneiden puhdistamiskäytäntöjen esiin nostamiseksi ja tietojen keräämiseksi asiaankuuluvasta lainsäädännöstä. Komissio aikoo selvittää, miten PFAS-aineiden aiheuttamaa pilaantumista ja niiden korvaamista koskevaa tiedonvaihtoa ja viestintää voitaisiin parhaiten tehostaa, ja käynnistää sidosryhmien yhteisen vuoropuhelun, jotta saadaan

(⁴²) Viisi kansallista viranomaista (Tanska, Saksa, Alankomaat, Ruotsi ja Norja) toimitti tammikuussa 2023 kemikaalivirastolle rajoituksia koskevan asiakirja-aineiston kaikista PFAS-aineista.

(⁴³) Komission tiedonanto – Välttämättömien käyttötarkoitusten käsitettä EU:n kemikaalilainsäädännössä ohjaavat kriteerit ja periaatteet (C/2024/2894).

(⁴⁴) Ks. ensimmäinen eurooppalaista valtamerisopimusta käsittelevä kertomus, COM(2025) 281 final, s. 8.

(⁴⁵) Ks. myös Euroopan vesiresilienssistrategia, COM(2025) 280 final, s. 5–6.

kokonaisvaltainen näkemys PFAS-aineiden aiheuttamaan pilaantumiseen liittyvistä haasteista. Komissio aikoo myös torjua aiemmin aiheutunutta pilaantumista perustamalla julkisen ja yksityisen sektorin aloitteen, jonka tavoitteena on saada aikaan teknologinen läpimurto PFAS-aineiden havaitsemiseksi ja puhdistamiseksi toteuttamiskelpoisilla ja kohtuuhintaisilla menetelmillä.

5.5. Työterveys ja - turvallisuus

Työterveys- ja turvallisuus on työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelun lisäksi myös tuottavuuden lisäämisen, kilpailukyvyn parantamisen ja eri teollisuudenalojen tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisen kannalta olennaisen tärkeää. Sen toteutumista tuetaan muun muassa vahvistamalla työperäisen altistumisen raja-arvot EU:n tasolla syöpäsairauden vaaraa aiheuttavia tekijöitä, perimän muutoksia aiheuttavia aineita ja lisääntymiselle vaarallisia aineita koskevan direktiivin⁴⁶ ja kemiallisia tekijöitä koskevan direktiivin⁴⁷ mukaisesti.

Komissio aikoo

- hyväksyä kemianteollisuutta koskevan omnibus-ehdotuksen (vuoden 2025 kolmas neljännes)
- muuttaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä ja vähentämistä koskevia ”ei merkittävää haittaa” -kriteerejä luokitusjärjestelmäasetuksen mukaisesti (vuoden 2025 kolmas neljännes)
- ehdottaa REACH-asetuksen kohdennettua tarkistusta (vuoden 2025 viimeinen neljännes)
- hyväksyä ehdotuksen kemikaaliviraston perusasetukseksi (vuoden 2025 kolmas neljännes)
- hyväksyä kasvinsuojeluaineita koskevan yksinkertaistavan omnibus-paketin ja nopeuttaa biotorjunta-aineiden markkinoille pääsyä (vuoden 2025 viimeinen neljännes)
- hyväksyä ympäristölainsäädännön hallinnollisen raskuuden vähentämistä koskevan ehdotuksen (ympäristöä koskeva omnibus-paketti) (vuoden 2025 viimeinen neljännes)
- ehdottaa REACH-asetuksen mukaista PFAS-aineiden rajoitusta kemikaaliviraston PFAS-aineiden rajoituksia koskevasta asiakirja-aineistosta antaman lausunnon perusteella
- kehittää EU:n laajuisen PFAS-aineiden seurantakehyksen tietojen keskittämiseksi ja käytännön tieteeseen perustuvien ratkaisujen edistämiseksi EU:n teollisuuden kestävästä muutosta varten (vuoden 2026 viimeinen neljännes)
- käynnistää sidosryhmät yhteen kokoavan vuoropuhelun, jonka tarkoituksena on tukea kokonaisvaltaista näkemystä PFAS-päästöihin liittyvistä haasteista (vuoden 2026 toinen neljännes).

(⁴⁶) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/37/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille tai perimän muutoksia aiheuttaville aineille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta (kuudes neuvoston direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi), EUVL L 158, 30.4.2004.

(⁴⁷) Neuvoston direktiivi 98/24/EY, annettu 7 päivänä huhtikuuta 1998, työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemisesta työpaikalla esiintyviin kemiallisiin tekijöihin liittyviltä riskeiltä (neljästoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi), EYVL L 131, 5.5.1998, s. 11.

6. PÄÄTELMÄT

Toimintasuunnitelman onnistunut täytäntöönpano edellyttää kaikkien sidosryhmien, myös EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden, teollisuuden ja kansalaisyhteiskunnan, yhteisiä toimia. On olennaisen tärkeää tehdä yhteistyötä suotuisan liiketoimintaympäristön luomiseksi, edistää investointeja vähähiilistämiseen ja innovointiin, vähentää alan riippuvuuksia ja tarjota pääsy resursseihin, joita tarvitaan kilpailukykyisempään ja kestävämpään tulevaisuuteen siirtymiseen.

Komissio on sitoutunut tekemään tiivistä yhteistyötä kaikkien sidosryhmien kanssa sen varmistamiseksi, että tämä toimintasuunnitelma pannaan tehokkaasti täytäntöön ja että sen tavoitteet saavutetaan. Tätä tarkoitusta varten komissio aikoo käydä tiivistä vuoropuhelua sidosryhmien kanssa, seurata tämän toimintasuunnitelman tuloksia ja varmistaa sen nopean toteuttamisen.

Näin varmistetaan, että EU:n kemianteollisuudella on edelleen tärkeä rooli EU:n taloudessa ja yhteiskunnassa ja että myös se edistää EU:n ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamista.
